

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ
ФАКУЛЬТЕТ КУЛЬТУРИ І КРЕАТИВНИХ ІНДУСТРІЙ
КАФЕДРА СЦЕНІЧНОГО МИСТЕЦТВА І КУЛЬТУРИ**

ТВОРЧИЙ ПРОЄКТ

(Анотація до створення творчого проєкту: «Створення сценічного образу Другої Доньки у виставі за мотивами п'єси Януша Гловацького "Замазура": аналіз і сценічне втілення»)

Виконала:

студентка 4 курсу, групи БАМП 1-22
спеціальності – 026 Сценічне мистецтво
ОП «Акторська майстерність та
продюсування»
Тертій Катерина Юріївна

Керівник творчого проєкту:

доцент кафедри, заслужений артист
України
Довженко В'ячеслав Валерійович

Посилання на відеофіксацію творчого проєкту:

<https://youtu.be/LQiTwrrhrLM?si=i56Jl7xzrAtYb19B>

Київ 2026

ЗМІСТ

1. ВСТУП.....	3
2. АНАЛІЗ П'ЄСИ	
2.1 Загальні відомості про п'єсу та її актуальність.....	5
2.2 Літературний аналіз.....	6
3. АНАЛІЗ ДРАМАТУРГІЧНОГО ТВОРУ ТА РОЛІ	
3.1 Робота над образом.....	9
3.2 Практичний етап роботи. Отримання результатів. Втілення задуму.....	12
3.3 Розвиток ролі під час роботи над виставою. Включення в загальну концепцію вистави.....	13
3.4 Підсумковий аналіз роботи над роллю. Висновок.....	16
4. МЕТОДИ АНАЛІЗУ ТА ПОШУКІВ	
4.1 Акторські техніки застосовані у створенні ролі.....	17
4.2 Вплив спеціальної літератури на пошуки та створення персонажа.....	19
5. ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТІВ. ВИСНОВКИ	
5.1 Оцінка власних результатів та успіхів.....	21
5.2 ВИСНОВКИ	22
6. ДЖЕРЕЛА	23
7. ДОДАТКИ	24

1. ВСТУП

Кожна роль для мене — це знайомство з новою людиною. Іноді персонаж відкривається одразу, а іноді доводиться довго шукати його логіку, звички, спосіб мислення та причини вчинків. Саме таким персонажем стала для мене Друга Донька у виставі за мотивами п'єси Януша Гловацького «Замазура». На перший погляд про неї відомо зовсім небагато. Вона сидить у колонії по моїй задумці за угон автомобілів, уся в татуюваннях і навіть постійно шукає місце для нових. Але чим більше я працювала над роллю, тим більше розуміла, що за цим образом ховається значно більше, ніж може здатися спочатку.

Мене зацікавило, якою була ця дівчина до колонії, про що вона мріє, чому так відчайдушно намагається привернути до себе увагу і чому майже ніколи не залишається наодинці з власними думками. Разом із режисером ми прийшли до рішення, що Друга Донька належить до тих людей, які спочатку говорять, а вже потім думають. Вона постійно щось коментує, жартує, перебиває інших, іноді говорить зовсім невпопад. З боку це виглядає смішно, але мені здається, що таким чином вона просто не дозволяє собі зупинитися і задуматися про те, що насправді відчуває. Окремо мене зацікавили її стосунки з Мачухою. У нашій виставі між ними виникла особлива дружба. Саме Мачуха робить їй татуювання, тому поруч із нею Друга Донька почувається вільно. Вони багато сміються, жартують і часто нагадують двох подруг, які випадково опинилися в дуже непростих обставинах. Ці сцени допомогли мені побачити в персонажі не лише зухвалість і бунтарство, а й потребу в підтримці та близькій людині поруч. Під час роботи над роллю я намагалася зрозуміти не тільки зовнішню поведінку героїні, а й її внутрішній світ. У цій роботі я хочу простежити шлях створення сценічного образу Другої Доньки, дослідити її характер, внутрішні суперечності та ті акторські засоби, які допомогли мені втілити цього персонажа на сцені. Цей варіант звучить значно більш особисто

і схожий на вступ студентки-акторки, яка справді розповідає про свій шлях до ролі.

2. АНАЛІЗ П'ЕСИ

2.1 Загальні відомості про п'єсу та її актуальність

Коли я вперше прочитала п'єсу Януша Гловацького «Замазура», мене зачепило те, наскільки дивно в ній поєднуються смішне і страшне. З одного боку, героїні жартують, фантазують, сперечаються через дрібниці, а з іншого — за всім цим стоять дуже непрості долі. Саме тому визначити жанр твору однозначно складно. У ньому поєднуються гротеск, абсурд і соціальна драма. Особливо мене вразило те, що дія відбувається у колонії для неповнолітніх дівчат, де героїні грають казку про Попелюшку. Для мене це стало сильним контрастом. З одного боку — казка про диво, кохання і щасливий фінал, а з іншого — дівчата, які вже в такому юному віці зіткнулися з насильством, байдужістю, зрадою або злочином. Мені здається, що саме на цьому контрасті й будується вся п'єса.

У нашій виставі режисер визначив жанр як трагіфарс. Під час роботи я зрозуміла, наскільки це точне визначення. Ми багато сміялися на репетиціях над деякими сценами, але майже завжди за цим сміхом відкривалося щось болюче. Мені здається, що трагіфарс дозволяє говорити про складні речі без повчань і моралізаторства. Глядач може сміятися, а вже через хвилину впізнати в персонажах себе або людей поруч. Працюючи над роллю Другої Доньки, я постійно ставила собі питання: а хто вона сьогодні? Адже колонія в п'єсі — це не лише конкретне місце. Це історія про людей, яких суспільство звикло засуджувати, не намагаючись зрозуміти. Мені здається, що сьогодні Друга Донька могла б бути звичайною дівчиною з неблагополучної родини. Вона могла б проводити більшість часу на вулиці, шукати компанію, в якій її приймуть, потрапляти в сумнівні історії, робити необдумані вчинки і постійно вдавати, що їй байдуже до думки інших. Вона могла б захоплюватися татуюваннями, ризиком, швидкістю, прагнути свободи, але водночас дуже потребувати любові та підтримки. Саме тому ця історія здається мені актуальною.

Змінюються часи, одяг, музика, технології, але не змінюється потреба людини бути потрібною комусь. Не змінюється самотність, бажання втекти від своїх проблем і мрія про те, що одного дня життя може стати кращим. І мені здається, що саме про це говорить Януш Гловацький у своїй п'єсі.

2.2 Літературний аналіз

Історичний контекст

П'єса Януша Гловацького «Попелюха» («Замазура») була написана в період, коли польське суспільство переживало складні соціальні зміни. Автор часто звертався до тем людей, які опинилися на узбіччі життя, не вписувалися в суспільні норми або ставали жертвами системи. Саме такими є героїні цієї п'єси — дівчата з колонії для неповнолітніх. На мою думку, Гловацького цікавила не стільки сама злочинність, скільки причини, які до неї призводять. Автор показує підлітків не як злочинців, а як людей, які опинилися в складних життєвих обставинах. Більшість із них вирости без любові, підтримки та відчуття безпеки.

Особливістю твору є використання сюжету казки про Попелюшку. Автор навмисно зіставляє романтичну казкову історію з реальністю колонії. Через це контраст між мрією та дійсністю стає особливо болючим. Героїні прагнуть щастя, кохання та свободи, але реальність постійно повертає їх до жорстоких обставин життя. Навіть сьогодні ця п'єса залишається актуальною, оскільки питання соціальної нерівності, дитячих травм, насильства та пошуку власного місця в суспільстві продовжують існувати.

Тематичне та ідейне наповнення твору

Працюючи над виставою, я зрозуміла, що для мене головна тема п'єси — це зіткнення людської мрії з реальністю. Усі дівчата в колонії мріють про інше життя. Вони вигадують історії про багатство, кохання, подорожі та свободу. Через казку про Попелюшку вони ніби намагаються хоча б ненадовго втекти

від свого справжнього життя. Але щоразу реальність повертає їх назад. Автор ставить питання: чи має людина право на другий шанс? Чи може суспільство побачити за злочином живу людину? І чи можливо зберегти мрію там, де навколо лише жорсткі правила та обмеження? Для мене головна ідея п'єси полягає в тому, що за будь-яким ярликом завжди стоїть людина. За словами «злочинниця», «ув'язнена» або «важкий підліток» приховується особистість зі своїми страхами, мріями та болем.

Висхідною подією вистави є бунт, організований Попелюшкою. Саме він порушує звичний порядок існування колонії та привертає увагу до її мешканок.

Головною подією стає приїзд режисера та початок зйомок фільму. З цього моменту життя дівчат змінюється. Вони отримують можливість приміряти на себе інші ролі, фантазувати та відкривати свої приховані бажання.

Фінальною подією стає протест Попелюшки, який завершується проявом насильства. У цей момент остаточно руйнується межа між казкою та реальністю. Саме тоді стає зрозуміло, що внутрішній біль героїнь не можна приховати красивою історією про щасливий фінал.

Основний конфлікт твору виникає між дівчатами та адміністрацією колонії. Адміністрація прагне контролювати, виховувати та підкоряти, тоді як дівчата намагаються зберегти власну свободу та право на голос.

Також важливим є конфлікт між дівчатами та режисером. Спочатку його поява викликає захоплення. Для них він стає людиною із зовнішнього світу, символом свободи та нормального життя. Багато хто з дівчат давно не мав можливості спілкуватися з чоловіками, тому його присутність викликає додатковий інтерес. Проте поступово стає зрозуміло, що режисера більше цікавить матеріал для фільму, ніж долі самих дівчат.

Драматургічний аналіз ролі

У структурі вистави Друга Донька належить до групи дівчат колонії, через яких розкривається атмосфера цього середовища. Вона не є рушієм

основного сюжету, але допомагає створити живий світ вистави та показати різні реакції на події.

На початку історії моя героїня живе за законами колонії. Вона багато жартує, постійно говорить, захоплюється татуюваннями та намагається справляти враження людини, якій усе байдуже. Разом із Мачухою вони створюють легший, більш комедійний пласт вистави. Коли приїжджає режисер, Друга Донька, як і решта дівчат, починає проявляти зацікавленість. Для неї це можливість хоча б ненадовго вирватися зі звичного життя колонії та стати частиною чогось іншого.

Під час розвитку подій моя героїня уважно спостерігає за Попелюшкою та іншими дівчатами. Вона реагує на їхні історії, підтримує загальну атмосферу мрій та фантазій. Особливо комфортно вона відчувається поруч із Мачухою, оскільки саме їй довіряє найбільше. Від початку до фіналу Друга Донька проходить шлях від легковажного ставлення до подій до усвідомлення серйозності того, що відбувається навколо. Якщо на початку вона переважно сміється та жартує, то ближче до фіналу все сильніше відчуває напругу, яка накопичується між дівчатами та системою. На бунт Попелюшки моя героїня реагує не як сторонній спостерігач. Для неї це прояв того внутрішнього протесту, який існує в кожній із дівчат колонії. Тому фінальні події стають і її особистим потрясінням, адже руйнують звичний порядок життя та змушують подивитися на реальність без жартів і вигадок. переконує її бути сильною, не плакати, не вередувати. Тому всі емоції залишаються всередині.

3. АНАЛІЗ ДРАМАТУРГІЧНОГО ТВОРУ ТА РОЛІ

3.1 Робота над образом

Біографія персонажу

Працюючи над роллю Другої Доньки, я зрозуміла, що мені недостатньо тієї інформації, яку дає п'єса. Хотілося зрозуміти, ким була ця дівчина до колонії, чому вона стала саме такою і що ховається за її постійними жартами та балакучістю. У своїй уяві я створила для неї історію дівчини, яка виросла без стабільності та відчуття безпеки. Вона рано звикла покладатися лише на себе. Їй завжди бракувало уваги, тому вона навчилася привертати її будь-яким способом. Саме тому вона постійно говорить, жартує, встряє в розмови і намагається бути помітною. Мені здається, що її захоплення татуюваннями також пов'язане з бажанням залишити слід. Кожне татуювання для неї є нагадуванням про якусь подію, людину або період життя. Вона ніби записує свою історію на власному тілі. Саме тому в п'єсі вона постійно шукає місце для нових малюнків. За моєю біографією Друга Донька потрапила до колонії за угон автомобілів. Але я не сприймаю її як злочинницю у звичному розумінні. Для мене вона дівчина, яка шукала свободу. Машина давала їй відчуття контролю над власним життям. За кермом вона могла їхати куди захоче і хоча б на деякий час забути про всі проблеми. Вона часто говорить раніше, ніж думає. Спочатку мені це здавалося просто комічною рисою, але згодом я зрозуміла, що таким чином вона захищається. Поки вона говорить і сміється, їй не потрібно залишатися наодинці зі своїми думками. Вона ніби тікає від самої себе. Попри зовнішню впевненість, мені здається, що Друга Донька дуже залежить від людей, яких вважає своїми. Саме тому вона так тримається за Принца та Мачуху. Їй важливо належати до якоїсь групи і відчувати себе потрібною.

Аналіз характеру, мотивів, цілей

Чим більше я працювала над роллю, тим більше мені здавалося, що головний страх Другої Доньки — залишитися самій і бути непомітною. Зовні

вона виглядає сміливою, але всередині постійно шукає увагу та схвалення. Саме тому її метою протягом усієї вистави я бачу прагнення бути частиною спільноти, відчувати себе своєю серед інших людей.

Наскрізною дією для мене стало: завоювати увагу та не втратити своє місце серед інших. Надзавдання персонажа я сформулювала як: знайти людей, які приймуть мене такою, якою я є. Про це свідчить її поведінка майже в усіх сценах. Вона постійно вступає в контакт, жартує, сперечається, підтримує розмову. Наприклад, у сцені репетиції вона сперечається з Першою Донькою: *«Ах, мамусю, яка ти хороша!»* [1]

Після зауваження вона вперто продовжує: *«Хороша!»* [1]. У цьому проявляється її імпульсивність та потреба, щоб її побачив Режисер. Дуже багато про персонажа говорить сцена татуювання: *«Бий - Пам'ятай, решітка тебе зігріла!»* [1]. У цій репліці я бачу її абсолютну довіру до Мачухи. Вона спокійна, розслаблена і навіть трохи дитяча. Це один із небагатьох моментів, коли Друга Донька не намагається здаватися сильнішою, ніж є насправді. Зерном образу для мене стала фраза: *"Сміюся, щоб не було страшно"*. Саме через це вона постійно жартує, говорить дурниці, перебиває інших і поводить себе легковажно. Насправді за всім цим ховається тривожна людина, яка боїться бути покинутою.

Стосунки з іншими персонажами

Стосунки з Принцем. Вона підкоряється його авторитету майже беззастережно. Водночас між ними немає такого сліпого служіння, як у Першої Доньки. Для мене Принц є лідером, за яким Друга Донька готова йти, тому що поруч із ним відчувається захищеною.

Стосунки з Попелюшкою. До Попелюшки вона ставиться неоднозначно. Спочатку її приваблює бунт і сміливість Попелюшки. Вона готова підтримати протест і виступити проти системи. Але коли виникає реальна загроза покарання, страх бере гору. У цей момент вона вже здатна звинуватити Попелюшку або відвернутися від неї, особливо якщо цього вимагатиме

Принц. Для мене це говорить про те, що Друга Донька не є героєм. Вона насамперед намагається вижити.

Стосунки з Мачухою. Саме Мачусі вона довіряє найбільше. Разом вони багато сміються, жартують і створюють власний маленький світ усередині колонії. Саме поруч із Мачухою моя героїня виглядає найбільш справжньою.

Стосунки із Заступницею. Друга Донька поводить себе обережно. Вона не вступає у відкритий конфлікт, а намагається сховатися за інших, особливо за Принца. Її дратують постійні конфіскації інструментів для татуювань, але відкрито протестувати вона не наважується.

Стосунки з Режисером. Приїзд Режисера стає для неї важливою подією. Мені здається, що він подобається їй не тільки як чоловік, а й як людина з іншого світу. Вона намагається привернути його увагу, жартує, кокетує, може навіть конкурувати з іншими дівчатами за його прихильність.

Фізична і пластична характеристика. Голосові особливості.

В пластиці я бачу Другу Доньку рухливою та невгамовною. Вона рідко стоїть спокійно. Постійно змінює положення тіла, крутиться, жестикулює, торкається своїх татуювань або чужих речей. Складається враження, що її думки рухаються швидше, ніж вона сама встигає за ними. Хода швидка, трохи розхлябана, з відчуттям внутрішньої свободи. Вона може сидіти розвалившись, не дотримуючись правил пристойності. Їй важливо виглядати впевненою навіть тоді, коли вона хвилюється.

Голос у Другої Доньки досить низький і навіть трохи хрипливатий. Вона часто говорить швидко, ковтаючи закінчення слів. Проте сміх різко контрастує з голосом. Особливо поруч із Мачухою. Їхній сміх виникає майже одночасно, ніби вони налаштовані на одну хвилю. Це стало однією з важливих рис персонажа у нашій виставі та допомогло підкреслити їхню близькість.

Під час роботи над роллю я майже одразу зрозуміла, що Попелюшка не може говорити весь час на одній емоції. Її внутрішній світ занадто складний

для цього. У ній постійно співіснують біль, іронія, злість, розчарування, співчуття і надія. Саме тому для мене головним завданням.

3.2 Практичний етап роботи. Отримання результатів

Для мене одним із найскладніших етапів роботи над роллю було знайти правильний погляд на персонажа. Спочатку Друга Донька здавалася мені досить простою: балакуча дівчина з колонії, вся в татуюваннях, яка постійно жартує і не надто замислюється над своїми словами. Але чим довше я працювала над матеріалом, тим більше розуміла, що за цією зовнішньою легкістю ховається значно складніша людина.

На початку роботи мені було важко зрозуміти її логіку. Найбільша відстань між мною та персонажем полягала в її ставленні до наслідків власних вчинків. Моя героїня часто говорить перше, що спадає на думку, діє імпульсивно і рідко задумується про те, що буде далі. У житті я навпаки схильна багато аналізувати ситуацію перед тим, як щось сказати або зробити. Саме тому мені було непросто виправдати деякі її реакції. Також мені спочатку було складно зрозуміти, чому вона так легко може підтримати Попелюшку, а потім так само легко від неї відвернутися. Згодом я зрозуміла, що для Другої Доньки найважливішим є відчуття безпеки. Вона готова підтримувати бунт, поки він здається пригодою. Але коли виникає реальна загроза покарання, вона обирає не справедливість, а власний захист. Саме в цей момент я перестала її засуджувати і почала розуміти.

У процесі роботи мені вдалося знайти її внутрішню природу. Я зрозуміла, що постійні жарти, сміх і балакучість для неї не просто риси характеру, а спосіб існування. Вона ніби весь час намагається не залишитися наодинці зі своїми думками.

Особливо допомогли стосунки з Мачухою. Саме через них я побачила в Другій Доньці не лише бунтарку, а й людину, яка дуже потребує дружби та довіри. Мені здається, що найбільше вдалося втілити її легкість, імпульсивність та постійну потребу бути серед людей. Під час вистави я

відчувала, що вона практично ніколи не перебуває в стані спокою. Їй весь час потрібно щось сказати, прокоментувати або відреагувати. Ця внутрішня рухливість стала для мене однією з головних складових образу. Водночас я відчуваю, що над деякими речами ще потрібно працювати. Насамперед над її внутрішньою самотністю. Іноді мені хочеться сильніше показати той біль, який приховується за жартами та сміхом. Адже для мене Друга Донька не є легковажною людиною. Вона просто дуже добре навчилася приховувати власні переживання.

Є риси персонажа, які мені абсолютно не притаманні. Я не схильна так легко піддаватися впливу інших людей і не готова відмовлятися від власної думки через страх покарання. Також мені не близька її імпульсивність та прагнення постійно перебувати в центрі уваги. Водночас між нами є й спільні риси. Як і Друга Донька, я люблю спілкування, ціную близьких людей поруч і маю почуття гумору. Мені також знайоме бажання підтримувати людей, яких вважаю своїми. Саме через ці спільні риси мені було легше знайти шлях до персонажа і поступово зрозуміти її внутрішній світ.

Робота над Другою Донькою навчила мене не робити поспішних висновків про людину. За її грубістю, жартами та дивними вчинками я побачила звичайну дівчину, яка дуже хоче бути потрібною комусь і боїться залишитися сама. Саме це відкриття стало для мене найціннішим результатом роботи над роллю.

3.3 Розвиток ролі під час роботи вистави. Включення в загальну концепцію вистави

Робота з режисером

Під час роботи над виставою ми разом із режисером прийняли рішення, що Друга Донька майже постійно перебуватиме поруч із Мачухою. Спочатку цього не було закладено настільки чітко, але в процесі репетицій стало зрозуміло, що між цими персонажами виникає цікавий сценічний зв'язок. Для

мене це рішення допомогло краще зрозуміти Другу Доньку. Вона майже завжди шукає людей, поруч із якими почувається комфортно та безпечно. Саме такою людиною для неї стала Мачуха. Вони ніби існують на одній хвилі, мають схоже почуття гумору, підтримують одна одну і створюють власний маленький світ усередині колонії.

Мені подобається думати, що поруч із Мачухою Друга Донька дозволяє собі бути справжньою. Вона менше захищається, менше намагається справити враження і просто отримує задоволення від спілкування. Саме тому в багатьох сценах між ними виникає легкість і природність. Особливо це проявляється в епізодах із татуюваннями. Для мене татуювання стають не лише зовнішньою характеристикою персонажа, а й знаком довіри між двома героїнями. Друга Донька дозволяє Мачусі робити те, що не дозволила б майже нікому іншому.

Також у процесі роботи ми знайшли ще одну характерну рису цього тандему — спільний сміх. Часто вони починають сміятися майже одночасно, ніби розуміють одна одну без слів. Цей сміх став своєрідним кодом їхньої дружби та допоміг створити особливу атмосферу у сценах, де вони перебувають разом.

Мені здається, що саме завдяки цьому режисерському рішенням образ Другої Доньки став більш об'ємним. Глядач бачить не лише її зухвалість, балакучість і прагнення привернути увагу, а й здатність дружити, довіряти та бути щирою поруч із людиною, яку вона вважає близькою.

Репетиційний процес

Робота над Другою Донькою для мене почалася не з тексту, а з питань. Коли я вперше прочитала п'єсу, мені здалося, що про неї відомо дуже мало. Вона жартує, говорить про татуювання, але за цими деталями не одразу можна побачити живу людину. Саме тому весь репетиційний процес для мене став поступовим пошуком того, що ховається за її поведінкою.

Під час застільного періоду мене найбільше цікавило не те, що говорить Друга Донька, а чому вона це говорить. Майже кожна її репліка народжується

швидше, ніж думка. Спочатку я сприймала це як комедійну рису, але поступово почала розуміти, що за цією постійною балакучістю стоїть небажання залишатися в тиші. Мені було цікаво шукати її внутрішню логіку, адже людина не говорить без упину просто так. Згодом я прийшла до думки, що словами вона ніби постійно заповнює простір навколо себе і не дає можливості ні собі, ні іншим заглянути глибше.

Під час етюдного періоду почали народжуватися її взаємини з іншими персонажами. Саме тоді ми разом із режисером знайшли дуже важливе рішення — майже постійне існування Другої Доньки поруч із Мачухою. Спочатку це виникло інтуїтивно, але чим більше ми працювали, тим очевидніше ставало, що ці персонажі створюють особливий тандем. Вони постійно знаходяться поряд, підтримують одна одну, сміються над речами, які зрозумілі лише їм. Для мене це стало ключем до персонажа. У процесі репетицій я багато працювала над тим, щоб її гумор не був просто способом розсмішити глядача. Хотілося, щоб за кожним жартом стояла жива людина. Тому ми часто шукали моменти, коли за сміхом раптом можна помітити самотність, страх або невпевненість. Мені здається, що саме тоді персонаж почав набувати об'єму і перестав бути просто комічною героїнею.

Окремим відкриттям для мене стала її залежність від групи. Якщо спочатку я бачила в ній бунтарку, то згодом зрозуміла, що вона набагато більше потребує підтримки інших людей, ніж хоче це показувати. Саме тому вона так орієнтується на Принца, саме тому легко підхоплює загальний настрій і саме тому її ставлення до Попелюшки може змінюватися залежно від обставин. Для мене було важливо не засуджувати її за це, а зрозуміти.

На початку вона сприймає більшість подій як гру, як чергову пригоду. Приїзд режисера викликає цікавість і захоплення, бунт Попелюшки здається чимось захопливим, а майбутні наслідки ніби не існують. Але поступово навколо неї накопичується напруга, і хоча Друга Донька продовжує жартувати та сміятися, світ навколо стає все менш безпечним. Найцікавішим для мене

виявився процес пошуку внутрішньої правди персонажа. Мені не хотілося робити Другу Доньку ані карикатурною хуліганкою, ані жертвою обставин. Хотілося знайти живу людину з її суперечностями, слабкостями та потребою бути прийнятою. Саме тому репетиційний процес для мене став не стільки створенням образу, скільки поступовим знайомством із людиною, яку я спочатку зовсім не розуміла, а наприкінці роботи навчилася виправдовувати і приймати.

3.4 Підсумковий аналіз роботи над роллю. Висновок

Спочатку я бачила в ній лише балакучу, зухвалу дівчину з колонії, яка жартує, захоплюється татуюваннями і не дуже замислюється над своїми вчинками. Проте в процесі репетицій я зрозуміла, що за цією зовнішньою легкістю приховується значно більше. Найціннішим для мене стало те, що я навчилася не оцінювати персонажа через його вчинки, а шукати причини, які стоять за ними. Поступово я почала розуміти її страхи, потребу в підтримці, бажання бути частиною колективу та прагнення приховати свою вразливість за сміхом і жартами. Саме тоді роль стала для мене живою.

Важливим відкриттям стали й стосунки Другої Доньки з іншими персонажами. Особливо багато для розуміння образу дали сцени з Мачухою. Їхній тандем допоміг мені побачити іншу сторону героїні — відкриту, щирі і навіть по-дитячому безтурботну. У Другій Доньці поєднуються сміливість і страх, відданість і слабкість, бажання протестувати і водночас прагнення сховатися за сильнішими. Саме ця внутрішня суперечливість зробила її для мене цікавою.

Озираючись на весь процес роботи, я розумію, що роль допомогла мені не лише розширити акторський досвід, а й навчила уважніше ставитися до людських історій. Адже дуже часто за грубістю, сміхом або дивною поведінкою приховується людина, яка просто хоче бути почутою та прийнятою. Саме такою я побачила свою Другу Доньку і саме такою намагалася втілити її на сцені.

4. МЕТОДИ АНАЛІЗУ ТА ПОШУКІВ

4.1 Акторські техніки застосовані у створенні ролі

Біографічний метод

Біографічний метод у роботі над роллю Одним із методів, який найбільше допоміг мені в роботі над Другою Донькою, стало створення її «роману життя». Оскільки в п'єсі про неї сказано небагато, мені було складно зрозуміти, чому вона поводить себе саме так, звідки взяли її звички, ставлення до людей і спосіб реагувати на події. Тому виникла потреба придумати для неї життя до початку історії, яку бачить глядач. Спочатку я ставила собі прості питання: де вона виросла, якою була її сім'я, чому вона опинилася в колонії, коли зробила перше татування, кого любила, кого втратила і чого боїться найбільше. З кожною відповіддю персонаж ставав для мене все менш вигаданим і все більш реальним. Під час створення роману життя я уявила Другу Доньку дівчиною, яка дуже рано навчилася розраховувати тільки на себе. Саме тоді багато її вчинків стали для мене зрозумілими. Я перестала дивитися на неї як на дівчину, яка просто потрапила до колонії. Натомість почала бачити людину, яка постійно шукає свободу, підтримку і місце, де її приймуть. Найбільше мене здивувало те, що після створення біографії змінилися навіть найдрібніші речі. Змінилася пластика, інтонації, реакції на слова інших персонажів. Я вже не думала над тим, як зіграти певний момент. Я починала думати, як би на нього відреагувала саме Друга Донька. Особливо це допомогло мені у сценах із Мачухою. Коли я зрозуміла, наскільки важливою для моєї героїні є довіра, їхні стосунки стали більш живими та природними. Те саме сталося і зі сценами, де Друга Донька підтримує Попелюшку, а потім починає боятися наслідків бунту.

Без вигаданої біографії мені було важко пояснити собі таку поведінку. Але коли я зрозуміла, що для неї страх покарання завжди сильніший за бажання бути героєм, ці моменти стали логічними. Для мене біографічний

метод став не просто вправою, а способом познайомитися з персонажем ближче.

Етюдний метод пошуку

Під час роботи над роллю ми активно використовували етюдний метод. Особливо цікавою для мене була робота з виконавицею ролі Мачухи, адже саме через спільні імпровізації почали народжуватися наші взаємини у виставі. Ми вигадували різні життєві обставини, яких немає в тексті п'єси.

Одним із найцікавіших етюдів була ситуація, у якій Другу Доньку та Мачуху на один день випускають із колонії. Ми почали фантазувати, що б робили наші героїні, якби раптом отримали можливість провести день на свободі. Під час етуду з'ясувалося, що вони зовсім не поспішають робити щось надзвичайне. Спочатку вони просто хотіли гуляти містом без конкретної мети, зайти в кав'ярню, довго сидіти й розмовляти, розглядати людей, сміятися над дрібницями. Потім з'явилися ідеї зайти в тату-салон, приміряти одяг у магазинах, покататися на машині без жодного маршруту. Найважливішим для мене стало те, що в усіх цих фантазіях вони постійно залишалися разом. Такі імпровізації допомагали мені не просто виконувати роль, а уявляти життя персонажа за межами сюжету п'єси. Завдяки цьому Друга Донька ставала для мене більш живою, зрозумілою і справжньою.

Робота з архетипами

Я не прагнула повністю скопіювати якогось персонажа. Навпаки, хотілося знайти окремі риси, які допомогли б краще зрозуміти мою героїню. Найближчими для мене стали Сюзанна Кейсен із фільму «Перерване життя» та Мія з фільму «Акваріум».

До образу Сюзанни я звернулася через її внутрішній стан. Під час перегляду фільму мене вразило, що вона постійно перебуває серед людей, але все одно залишається самотньою. Вона уважно спостерігає за оточенням, багато про що думає, але далеко не все говорить уголос. Мені здалося, що в Другій Доньці також є ця прихована самотність, хоча зовні вона проявляється

зовсім по-іншому. Сюзанна часто намагається зрозуміти себе і своє місце серед інших людей. Працюючи над роллю, я теж ставила собі питання: ким є Друга Донька серед усіх дівчат колонії? Чому їй так важливо бути частиною компанії? Чому вона так тримається за людей, яких вважає своїми? Саме через Сюзанну мені вдалося глибше відчутися її внутрішню вразливість.

Зовсім інший вплив на мене справила Мія з фільму «Акваріум». Якщо Сюзанна допомогла зрозуміти внутрішній світ персонажа, то Мія дала багато для зовнішнього існування. Мене привабила її свобода, різкість, невміння приховувати свої емоції та постійне прагнення вирватися за межі обставин, у яких вона живе. У Мії є певна грубість, але вона народжується не від жорстокості, а від бажання захистити себе. Ця риса дуже відгукнулася мені в роботі над Другою Донькою. Моя героїня також часто говорить різко, може образити або перебити співрозмовника, але за цим стоїть не злість, а страх бути слабкою. Особливо близькою для мене стала тема свободи. У моїй біографії Друга Донька потрапила до колонії за угон автомобілів. Для мене це було не стільки про злочин, скільки про бажання вирватися зі свого життя хоча б на деякий час. Саме тому в образі Мії я побачила багато спільного з моєю героїнею.

У результаті я не намагалася відтворити жоден із цих образів буквально. Від Сюзанни я взяла внутрішню самотність, потребу бути зрозумілою та постійний пошук себе. Від Мії — пластику, свободу поведінки, імпульсивність і прагнення жити всупереч обставинам. Поєднання цих двох прототипів допомогло мені побачити Другу Доньку не лише як комічного персонажа, який багато говорить і сміється, а як живу людину зі своїми страхами, мріями та внутрішніми суперечностями.

4.2 Вплив спеціальної літератури на пошуки та створення персонажа

Я багато читала статей і дивилася документальні матеріали про жіночі колонії та колонії для неповнолітніх. Це було непросте занурення, але саме воно дало мені відчуття справжнього середовища, де існують жорсткі правила,

ієрархії, страх і водночас — власні способи виживання. Я дізналася - як швидко люди в таких умовах адаптуються, як змінюється їхня поведінка, мова, навіть спосіб дивитися на світ. Я почала інакше сприймати владу і підпорядкування всередині моєї майбутньої сценічної історії.

Окремо на мене вплинула «Американська школа акторської майстерності». Я ніби ще раз зібрала до купи те, що вже інтуїтивно відчувала в роботі над роллю. Для мене важливими стали поняття внутрішньої правди, дії як основи існування персонажа, а не просто емоційного стану. Я почала більше думати не «що я маю відчувати», а «що мій персонаж робить і чому він це робить». Це змінило мій підхід до сценічного існування і зробило його більш точним і структурованим.

Методи Брехта дали мені зрозуміти, що я можу не лише «жити» в образі, а й аналізувати його зсередини сцени. Ідея відчуження допомогла мені не розчинятися в емоції, а тримати дистанцію, бачити соціальний механізм, у якому існує мій персонаж. Я почала сприймати його не тільки як людину з особистою історією, а як частину системи, яка формує його поведінку.

У результаті весь цей матеріал — документальні свідчення, теоретичні підходи і акторські методики — став для мене не просто підготовкою, а способом мислення. Я ніби поступово вибудувала внутрішню карту ролі, де переплелися реальність, теорія і мій власний сценічний досвід.

5. ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТІВ. ВИСНОВКИ

5.1 Оцінка власних результатів та успіхів

Робота над роллю Другої Доньки стала процесом поступового занурення в персонажа, де образ складався не одразу, а через постійні спроби, етюди й проживання різних обставин.

Це дозволило зробити її не умовною фігурою в історії, а живою людиною з власною внутрішньою напругою, страхами й спробами впливати на те, що з нею відбувається. У цій роботі найціннішим стало відчуття живого існування на сцені — коли реакції народжуються не механічно, а як відповідь на ситуацію тут і зараз. Саме через це персонаж почав набувати щирості та емоційної правди.

Водночас цей шлях показав, що емоції самі по собі ще не завершують роль. Вони стають сильнішими тоді, коли підкріплені чіткою дією, метою і розумінням, що саме персонаж намагається змінити в кожній сцені. Загалом ця робота стала рухом від інтуїтивного проживання до більш усвідомленого існування в ролі, де з'являється не тільки відчуття, а й структура. І саме поєднання живої емоції з точністю дії формує той рівень, до якого варто далі рухатися.

5.2. ВИСНОВКИ

Робота над роллю Другої Доньки для мене стала не просто підготовкою до вистави, а процесом глибшого знайомства з персонажем і з тим, як взагалі народжується сценічне життя.

Я поступово збирала її з різних станів, ситуацій і етюдів, пробуючи зрозуміти, як вона думає, чого боїться і на що здатна в моменти тиску. З часом цей образ перестав бути чимось зовнішнім і почав відчуватися всередині — як жива реакція на обставини, як внутрішній рух, який не завжди зручний чи передбачуваний. Саме в цьому для мене з'явилася щирість ролі: не в ідеальності, а в правді моменту. Цей досвід також показав, що емоція сама по собі не тримає роль. Вона стає сильнішою тоді, коли за нею стоїть дія, коли є конкретна мета і внутрішній вибір персонажа в кожній сцені. І це те, що я для себе ще більше усвідомила в процесі роботи. Загалом ця роль стала для мене шляхом від інтуїтивного проживання до більш усвідомленого існування на сцені. І я відчуваю, що це тільки початок глибшого розуміння персонажа і себе в акторській роботі.

6. ДЖЕРЕЛА

1. Гловацький Я. *Замазура* : п'єса. — Друковане видання.
2. *Американська школа. акторської майстерності* : навчальний посібник. — Друковане видання.
3. Брехт Б. *Малий органон для театру* / Бертольт Брехт. — Друковане видання.
4. Strasberg L. *A Dream of Passion: The Development of the Method* / Lee Strasberg. — Boston : Little, Brown and Company, 1987.
5. Adler S. *The Technique of Acting* / Stella Adler. — New York : Bantam Books, 2000.
6. Forman M. *One Flew Over the Cuckoo's Nest* : film. — USA : Fantasy Films, 1975. — Електронний ресурс.
URL: <https://www.imdb.com/title/tt0073486/> (дата звернення: 24.05.2026).
7. Mangold J. *Girl, Interrupted* : film. — USA : Columbia Pictures, 1999. — Електронний ресурс.
URL: <https://www.imdb.com/title/tt0172493/> (дата звернення: 24.05.2026).
8. Cimino M. *The Deer Hunter* : film. — USA : Universal Pictures, 1978. — Електронний ресурс.
URL: <https://www.imdb.com/title/tt0077416/> (дата звернення: 24.05.2026).
9. Oppenheimer J. *The Act of Killing* : film. — Denmark / Norway / UK : Final Cut for Real, 2012. — Електронний ресурс.
URL: <https://www.imdb.com/title/tt2375605/> (дата звернення: 24.05.2026).
10. Hagen U. *Respect for Acting* / Uta Hagen. — New York : Macmillan, 1973.

7. ДОДАТКИ

“Замазура”

Януш Гловацький

Дійові особи та виконавці

Попелюшка - Джим Паола Елізабет

Принц - Лисенок Анастасія

Заступниця - Сорока Єлізавета

Режисер - Вечерніков Андрій, Трембецький Владислав

Помічниця режисера - Тертій Катерина

Перша Дочка - Дядечко Валерія

Друга Дочка - Головка Вікторія, Тертій Катерина

Батько - Артемова Яна, Вітчинкіна Олександра

Мачуха - Вітчинкіна Олександра, Артемова Яна

Чаклунка - Трембецький Владислав, Головка Вікторія

Викладачі майстерні

Викладач з акторської майстерності - Артем Атаманюк

Викладачка з акторської майстерності - Ольга Петровська

Викладачка зі сценічної мови - Людмила Ардельян

Викладач зі сценічного руху - Назар Майборода